

Tilapäisen valiokunnan esitys valtuustolle Kittilän kunnan toimielinten erottamiseksi epäluottamuksen perusteella**130/00.00.01/2020****Tilapäinen valiokunta:****Taustaa asialle**

Kittilän kunnan 14 valtuutettua ja 2 varavaltuutettua on kuntaan 24.4.2020 saapuneessa kirjeessä esittänyt:

"Kittilän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 11.11.2019 valinnut jäsenet ja puheenjohtajiston valtuuston jäljellä olevan toimikauden loppuun saakka kunnanhallitukseen, sosiaali- ja terveyslautakuntaan, tekniseen lautakuntaan, rakennus- ja ympäristölautakuntaan, koulu- lautakuntaan sekä vapaan sivistystyön lautakuntaan.

Esitämme, että kaikki edellä mainitut 11.11.2019 valtuuston kokouksessa valitut toimielimet sekä toimielinten puheenjohtajistot erotetaan, koska ne eivät nauti meidän luottamustamme. Vaadimme, että kunnassa ryhdytään pikaisesti valmistelemaan Kuntalain 35 § mukaisen tilapäisen valiokunnan perustamista asiaa valmistelemaan."

Kittilän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 1.6.2020 § 39 päättänyt:

- 1) asettaa keskuudestaan Kuntalain 35 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelemaan Kittilän kunnan toimielinten erottamista koskevaa asiaa
- 2) valita tilapäiseen valiokuntaan neljä jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen seuraavasti:

Varsinainen

Aki Nevalainen
Tapani Rantajääskö
Veli-Matti Junnola
Milja Nikka

Varajäsen

Paula Nevalainen
Mikko Saarela
Eetu Alatalo
Tarmo Salonen

Sukupuolikiintiöstä poikkeamiseen on erityinen syy, sillä tilapäiseen valiokuntaan valittavan tulee olla valtuutettu tai varavaltuutettu, eikä hän voi olla jäsenenä toimielimessä, jonka mahdollista erottamista valiokunta valmistelee.

- 3) nimesi varsinaisista jäsenistä valiokunnan puheenjohtajaksi Aki Nevalaisen ja varapuheenjohtajaksi Tapani Rantajääskön

4) päätti, että valiokunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin Kittilän kunnan hallintosäännön määräyksiä ja että asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja että valiokunta voi ottaa itselleen sihteerin. Tilapäisellä valiokunnalla on mahdollisuus käyttää tarvittaessa puitesopimuksen mukaista lakipalvelua.

OMK ja Kokoomus eivät asettaneet varsinaista tai varajäsentä, joten tilapäinen valiokunta jäi nelijäseniseksi.

Tilapäinen valiokunta on kokoontunut kolme kertaa (18.6.2020., 28.7.2020 ja 14.8.2020). Valiokunta valitsi sihteeriksi vs. hallintojohtaja Hanna-Maria Grandellin.

Tilapäinen valiokunta on pyytänyt osana asian valmistelua lausuntoa kaikkien niiden toimielinten varsinaisilta ja varajäseniltä, joita aloitteessa esitetään erotettavaksi. Kuulemiskirjeitä lähetettiin saantitodistuksella 25.6.2020 yhteensä kuudellekymmenenelle (64:lle) luottamushenkilölle. Kirjeitä palautui kuntaan seitsemän (7) kappaletta, joista yksi (1) kuitenkin vastasi sähköpostitse.

Vastauksia määräajan päättymiseen 23.7.2020 mennessä tuli yhteensä kolmekymmentäviisi (35) kappaletta. Vastauksissa kaksikymmentä (20) luottamushenkilöä kannatti aloitetta toimielinten erottamisesta ja uudelleenvalinnasta, kaksitoista (12 vastusti) aloitetta ja kolme (3) ilmoitti, että heillä ei ole aloitteen johdosta huomautettavaa tai eivät vastusta aloitetta. Tilapäinen valiokunta laati vastauksista erillisen yhteenvedon.

Tilapäinen valiokunta on Kuntalain 35 §:n mukaisesti pyytänyt asiassa kunnanhallitukselta lausuntoa. Kunnanhallitus on 11.8.2020 § 310 päättänyt, että se ei anna asiassa lausuntoa.

Esteellisyys

Jos erotettavat luottamushenkilöt ovat myös valtuutettuja, he eivät KHO:n päätöksen mukaan kuitenkaan ole esteellisiä käsittelemään erottamistaan valtuustossa (KHO 1998:19). Päätöksessä korostetaan toimielimen erottamisen kollektiivisuutta ja sovellettua parlamentarismia osana kunnan poliittista järjestelmää. Myöskään aloitteen allekirjoittamisen ei voida katsoa tekevän allekirjoittajista sellaisia asianosaisia, että he olisivat esteellisiä osallistumaan asian käsittelyyn valtuustossa.

Liitteet:

Tilapäisen valiokunnan pöytäkirja 18.6.2020 liitteineen

Tilapäisen valiokunnan pöytäkirja 28.7.2020 liitteineen

Tilapäisen valiokunnan pöytäkirja 14.8.2020 liitteineen

Päätösehdotus

Tilapäinen valiokunta esittää, että valtuusto toteaa, että kunnanhallitus, sosiaali- ja terveyslautakunta, tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta, koululautakunta sekä vapaan sivistystyön lautakunta eivät nauti valtuuston luottamusta. Valtuusto päättää erottaa kyseiset toimielimet.

Tilapäinen valiokunta on käsitellyt asiaa ja toteaa perusteluiksi epäluottamukselle seuraavaa

Aloitteen sekä erotettavaksi ehdotettujen toimielinten jäsenten kuulemisten perusteella tilapäinen valiokunta on todennut toimielinten menettäneen luottamuksensa. Aloitteen toimielinten erottamiseksi on allekirjoittanut neljätoista (14) valtuutettua ja kaksi (2) varavaltuutettua. Erotettavaksi esitettyjen luottamushenkilöiden kuulemisessa selkeä enemmistö vastanneista oli luottamuselinten erottamisen kannalla.

Kittilän kunnanvaltuusto ei kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävänä toimielimenä pidättänyt syytteissä olleita luottamushenkilöitä. Valtiovarainministeriö teki pidättämispäätöksen 19.6.2018. Korkein hallinto-oikeus määräsi Kittilän kunnan valituksen johdosta pidättämispäätöksen lakkaamaan 21.4.2020. Perusteluina KHO totesi, että Valtiovarainministeriön olisi tullut päättää luottamustoimesta pidättämisen lopettamisesta sen jälkeen, kun Lapin kärjäoikeus 28.6.2019 hylkäsi kaikki syytteet luottamushenkilöitä kohtaan. Muuttuneissa olosuhteissa pidättämisen jatkaminen oli suhteellisuusperiaatteen valossa kunnallisen itsehallinnon suojan ja luottamusmiesten aseman kannalta kohtuutonta.

Aloitteen ja kuulemisten perusteella luottamushenkilöt kokevat epäoikeudenmukaiseksi sen, että Valtiovarainministeriön luottamustoimistaan pidättämät luottamusmiehet eivät voineet 11.11.2019 osallistua toimielinten jäsenten valintaan, eivätkä myöskään kyseisessä tilanteessa ilmaista vapaasti kiinnostustaan luottamusmiespaikkoja kohtaan. Valinnat toimielinten jäseniksi teki poikkeuksellinen kokoonpano ja suhteellisen vaalin tulos oli näin ollen eri kuin 2017 vaalien jälkeisissä valinnoissa. Tämä koetaan vahvasti olevan kuntavaalien tuloksen vastaista ja vaikuttaneen poliittisiin voimasuhteisiin tavalla, joka ei vastaa kuntavaalien tulosta. Tilapäinen valiokunta toteaa edellä mainittujen perusteiden johtaneen luottamuksen menettämiseen.

Valtuusto voi enemmistöpäätöksellä erottaa valitsemansa luottamushenkilöt kesken heidän toimikautensa, jos he ovat menettäneet valtuuston luottamuksen (Kuntalaki 34 §). Lainsäätäjä on tarkoituksellisesti jättänyt luottamuksen menetyksen perusteet poliittisen harkin-

nan varaan ja kysymys onkin aina tapauskohtaisesta harkinnasta. Kunnallishallintoon on vanhastaan kuulunut suhteellisuuden huomiointi henkilövalinnoissa. Poliittisten ryhmien on saatava kannatustaan vastaava suhteellinen osuus kunnan luottamushenkilöpaikoista. Kunnallinen päätöksenteko perustuu pitkälti valtuuston tekemiin toimielinten luottamusmiesvalintoihin ja valtuuston toimielimille hallintosäännössä antamaan päätösvaltaan.

Kvalt 31.08.2020 § 98

Päätös:

Vaihdettiin asioiden käsittelyjärjestystä yksimielisesti siten, että käsiteltiin kokouksessa §:n 80 jälkeen seuraavina §:t 98 - 104.

Kunnanhallituksen jäsen Outi Marttila käytti puheenvuoron asiassa.

Keskustelun aikana valtuutettu Inkeri Yritys esitti, että ei hyväksytä toimielinten erottamista.

Perustelut: Luottamushenkilöt on valittu laillisesti. On ilmennyt, että kuuleminen on ollut puutteellista. Pöytäkirjoista ilmenee että seitsemän (7) luottamushenkilön asiakirjat ovat palautuneet kuntaan. Yksi (1) on vastannut sähköpostilla. Mitä on tapahtunut muille? Onko näyttöä, että ovat saaneet asiakirjat?

Varavaltuutettu Esa Ylläsjärvi kannatti Inkeri Yrityksen tekemää esitystä.

Keskustelun kuluessa puheenjohtaja Aki Nevalainen ja vs. hallintojohtaja Hanna-Maria Grandell antoivat selvityksen kuulemisen hoitamisesta laillisesti kuntalain säädöksiä noudattaen. Kirjeet on lähetetty saantitodistuksella 25.6.2020.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty tilapäisen valiokunnan esityksestä poikkeava kannatettu esitys, on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavanlaisen äänestysesityksen:

Ne, jotka kannattavat tilapäisen valiokunnan esitystä, äänestävät JAA.

Ne, jotka kannattavat Inkeri Yrityksen esitystä, äänestävät EI.

Äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä.

Suoritettuna äänestyksessä annettiin yhdeksäntoista (19) jaa-ääntä, kuusi (6) ei-ääntä ja kaksi (2) oli poissa.

Jaa-ääniä antoivat Akseli Erkkilä, Raili Fagerholm, Susanna Kantola, Sakari Kautto, Toni Kenttälä, Merja Korva, Markku Mäkitalo, Vuokko Mäntymaa, Aki Nevalainen, Paula Nevalainen, Raija Palosaari, Antti Pekkala, Pekka Rajala, Tapani Rantajääskö, Sirkka Hangasvaara,

Jukka Salmi, Tarmo Salonen, Marita Toivanen ja Juha Toivola.
Ei-ääniä antoivat Esa Ylläsjärvi, Tuula Mertaniemi, Ahti Ovaskainen,
Jukka Poti, Yrjö Vaara ja Inkeri Yritys. Poissa olivat Tiina Huilaja ja
Pentti Kangas

Puheenjohtaja totesi, että äänin 19-6 (2 poissa) päätettiin hyväksyä
tilapäisen valiokunnan esitys.

Valtuusto totesi, että kunnanhallitus, sosiaali- ja terveyslautakunta,
tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta, koululauta-
kunta sekä vapaan sivistystyön lautakunta eivät nauti valtuuston
luottamusta. Valtuusto päätti erottaa kyseiset toimielimet.

Inkeri Yritys, Ahti Ovaskainen, Tuula Mertaniemi, Esa Ylläsjärvi, Yrjö
Vaara ja Jukka Poti jättivät päätökseen eriävän mielipiteen Inkeri
Yrityksen esitykseen perustuen.

Kokoustauko pidettiin klo 14.45-14.50

Tarkistettiin pöytäkirja tämän asian osalta kokouksessa.
